

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4637/2567

นาย อ.โจทก์ นาย น.กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 184, ป.วิ.พ. มาตรา 199, ป.วิ.พ. มาตรา 27, ป.วิ.พ. มาตรา 142, ป.วิ.พ. มาตรา 243

ย่อ / หลักกฎหมาย

ป.วิ.พ. มาตรา 184 วรรคสอง บัญญัติว่า "ในกรณีที่ไม่มี การซื้อสองสถาน ให้ศาลออกหมายกำหนด วันนัดสืบพยานสั่งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวัน" การที่ศาลชั้นต้นสืบพยานโจทก์และ พยานจำเลยที่ 7 แล้วนัดฟังคำพิพากษาไปโดยมิได้แจ้งวันนัดสืบพยานให้จำเลยอื่นซึ่งเป็นคู่ความที่ มิได้มาศาลในวันศาลชั้นต้นกำหนดวันนัดสืบพยานทราบ จึงไม่ชอบด้วยบทบัญญัติดังกล่าว แม้ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าจำเลยอื่นที่ไม่ได้มาศาลในวันกำหนดนัดสืบพยานขาดนัดยื่นคำให้การแล้ว ก็ตาม เพราะจำเลยอื่นที่ขาดนัดยื่นคำให้การนี้ยังคงมีสิทธิถามค้านพยานโจทก์ได้ เพียงแต่นำสืบ พยานหลักฐานของตนไม่ได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 199 วรรคสอง ดังนั้น การที่ศาลชั้นต้นกำหนดวัน นัดสืบพยานโจทก์และพยานจำเลยที่ 7 ที่ 32 ที่ 34 และที่ 40 ในวันที่ 25 ถึง 27 พฤศจิกายน 2563 โดยมิได้แจ้งวันนัดสืบพยานให้จำเลยอื่นที่ขาดนัดยื่นคำให้การและมิได้มาศาลทราบและต่อมามี การสืบพยานตามที่กำหนดนัดไว้ แล้วศาลชั้นต้นนัดฟังคำพิพากษาโดยมิได้แจ้งวันนัดให้จำเลยอื่น ที่ขาดนัดยื่นคำให้การดังกล่าวทราบ จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบ และไม่ ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาคดี ศาลฎีกาเห็นสมควรเพิกถอนกระบวนการพิจารณาตั้งแต่ การนัดสืบพยานเป็นต้นไปตาม ป.วิ.พ. มาตรา 27 ประกอบมาตรา 246 และมาตรา 252 ปัญหา ดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้จะไม่มีคู่ความ ฝ่ายใดยกขึ้นฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.พ. มาตรา 142 (5) ประกอบมาตรา 246 และมาตรา 252 เมื่อปรากฏเหตุที่ศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. ว่าด้วยการพิจารณา ศาลฎีกาจำต้องส่งสำนวนคืนไปให้ศาลชั้นต้นพิจารณาและพิพากษา ใหม่ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 243 (2) ประกอบมาตรา 252

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสี่สืบหงจตะเบียนยกเลิกหรือเพิกถอนรายการ จดทะเบียนที่ดินโฉนดเลขที่ 71108 ประเภทภาระจำยอม 15 ครั้ง ครั้งที่ 1 วันที่ 2 ธันวาคม 2536 ครั้งที่ 2 วันที่ 18 มกราคม 2537 ครั้งที่ 3 วันที่ 18 มกราคม 2537 ครั้งที่ 4 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 9 โฉนด ครั้งที่ 5 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 8 โฉนด ครั้งที่ 6 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 6 โฉนด ครั้งที่ 7 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 7 โฉนด ครั้งที่ 8 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 8 โฉนด ครั้งที่ 9 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 9 โฉนด ครั้งที่ 10 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 8 โฉนด ครั้งที่ 11 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 6 โฉนด ครั้งที่ 12 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 7 โฉนด ครั้งที่ 13 วันที่ 23 มกราคม 2537 ครั้งที่ 14 วันที่ 18 มีนาคม 2537 และครั้งที่ 15 วันที่ 10 มีนาคม 2538 หากจำเลยทั้งสี่สืบหงไม่ไปจดทะเบียนยกเลิกหรือเพิกถอนภาระจำยอมให้ถือเอา คำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งสี่สืบหง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฟ้องจำเลยที่ 14 และที่ 45 ซึ่งถึงแก่ความตายไปก่อนแล้ว จำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 ที่ 8 ถึงที่ 13 ที่ 15 ถึงที่ 31 ที่ 33 ที่ 35

ถึงที่ 39 ที่ 41 ถึงที่ 44 และที่ 46 ขาดนัดยื่นคำให้การ จำเลยที่ 7 ให้การขอให้ยกฟ้อง จำเลยที่ 32 ที่ 34 และที่ 40 ให้การขอให้ยกฟ้อง แต่หลังจากศาลชั้นต้นนัดสืบพยานโจทก์และพยานจำเลยแล้ว จำเลยที่ 32 ที่ 34 และที่ 40 ขอลอนคำให้การ ศาลชั้นต้นอนุญาต ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ถึงที่ 13 ที่ 15 ถึงที่ 44 และที่ 46 จดทะเบียนยกเลิกหรือเพิกถอนรายการจดทะเบียนที่ดินโฉนด เลขที่ 71108 ประเภทการจำยอม จำนวน 15 ครั้ง ครั้งที่ 1 วันที่ 2 ธันวาคม 2536 ครั้งที่ 2 วันที่ 18 มกราคม 2537 ครั้งที่ 3 วันที่ 18 มกราคม 2537 ครั้งที่ 4 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 9 โฉนด ครั้งที่ 5 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 8 โฉนด ครั้งที่ 6 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 6 โฉนด ครั้งที่ 7 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 7 โฉนด ครั้งที่ 8 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 8 โฉนด ครั้งที่ 9 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 9 โฉนด ครั้งที่ 10 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 8 โฉนด ครั้งที่ 11 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 6 โฉนด ครั้งที่ 12 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 7 โฉนด ครั้งที่ 13 วันที่ 27 มกราคม 2537 ครั้งที่ 14 วันที่ 18 มีนาคม 2537 ครั้งที่ 15 วันที่ 10 มีนาคม 2537 เฉพาะในส่วน ของที่ดินสามยทรัพย์ของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 13 และที่ 15 ถึงที่ 44 และที่ 46 ยกเว้นที่ดินสามยทรัพย์ ของจำเลยที่ 14 และที่ 45 ซึ่งมีคำสั่งไม่รับฟ้อง หากจำเลยที่ 1 ถึงที่ 13 และที่ 15 ถึงที่ 44 และที่ 46 ไม่ไปจดทะเบียนยกเลิกหรือเพิกถอนการจำยอม ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา ของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 13 และที่ 15 ถึงที่ 44 และที่ 46 ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินคดีให้เป็นพับ จำเลยที่ 7 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิจารณาแก้เป็นว่า ให้เพิกถอนการ จดทะเบียนการจำยอมในที่ดินโฉนดเลขที่ 71108 เฉพาะที่ดินโฉนดเลขที่ 9181, 73391, 73398, 68109, 183230, 183231, 183232, 183233, 183234, 183235, 183236, 73392, 73393 และ 73394 คำขออื่นให้ยก ค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นและชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดย ได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาเห็นควรวินิจฉัยก่อนว่า การที่ศาลชั้นต้นกำหนดวันนัดสืบพยาน โจทก์ในวันที่ 25 พฤศจิกายน 2563 และนัดสืบพยานจำเลยที่ 7 ที่ 32 ที่ 34 และที่ 40 ในวันที่ 26 และ 27 พฤศจิกายน 2563 โดยมีได้แจ้งวันนัดสืบพยานดังกล่าวให้จำเลยอื่นที่ขาดนัดยื่นคำให้การ และมีได้มาศาลทราบ ต่อมา มีการสืบพยานตามที่กำหนดนัดไว้เป็นการดำเนินกระบวนการพิเคราะห์ ที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 184 วรรคสอง บัญญัติว่า "ในกรณีที่ไม่มี การขึ้นฟ้องสถานที่ให้ศาลออกหมายกำหนดวันนัดสืบพยานส่งให้คู่ความ ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวัน" การที่ศาลชั้นต้นสืบพยานโจทก์และพยานจำเลยที่ 7 แล้วนัดฟัง คำพิพากษาไปโดยมิได้แจ้งวันนัดสืบพยานให้จำเลยอื่นซึ่งเป็นคู่ความที่มีได้มาศาลในวันที่ ศาลชั้นต้นกำหนดวันนัดสืบพยานทราบ จึงไม่ชอบด้วยบทบัญญัติดังกล่าว แม้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า จำเลยอื่นที่ไม่ได้มาศาลในวันกำหนดนัดสืบพยานขาดนัดยื่นคำให้การแล้วก็ตาม เพราะจำเลยอื่นที่ ขาดนัดยื่นคำให้การนี้ยังคงมีสิทธิถามค้านพยานโจทก์ได้ เพียงแต่นำสืบพยานหลักฐานของตน ไม่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 199 วรรคสอง ดังนั้น การที่ศาลชั้นต้น กำหนดวันนัดสืบพยานโจทก์และพยานจำเลยที่ 7 ที่ 32 ที่ 34 และที่ 40 ในวันที่ 25 ถึง 27 พฤศจิกายน 2563 โดยมีได้แจ้งวันนัดสืบพยานให้จำเลยอื่นที่ขาดนัดยื่นคำให้การและมีได้มาศาล ทราบและต่อมา มีการสืบพยานตามที่กำหนดนัดไว้ แล้วศาลชั้นต้นนัดฟังคำพิพากษาโดยมิได้แจ้ง วันนัดให้จำเลยอื่นที่ขาดนัดยื่นคำให้การดังกล่าวทราบ จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิเคราะห์ ที่ไม่ ชอบ และไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการพิเคราะห์คดี ศาลฎีกาเห็นสมควรเพิกถอนกระบวนการ พิเคราะห์ตั้งแต่การนัดสืบพยานเป็นต้นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 27 ประกอบมาตรา 246 และมาตรา 252 ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับ

ความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้จะไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 (5) ประกอบมาตรา 246 และมาตรา 252 เมื่อปรากฏเหตุที่ศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการพิจารณา ศาลฎีกาจำต้องส่งสำนวนคืนไปให้ศาลชั้นต้นพิจารณาและพิพากษาใหม่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 243 (2) ประกอบมาตรา 252 พินิจพิพากษาคำพิพากษาศาลชั้นต้นและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6 กับเพิกถอนกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นตั้งแต่การนัดสืบพยานเป็นต้นไป ให้ศาลชั้นต้นกำหนดวันนัดสืบพยานแล้วพิจารณาพิพากษาใหม่ตามรูปคดี คืบค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ทั้งหมดแก่จำเลยที่ 7 และค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาทั้งหมดแก่โจทก์ ส่วนค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้ศาลชั้นต้นรวมสั่งเมื่อพิพากษาใหม่

องค์คณะ

วิชัย ตัญศิริ · พงษ์ธร จันทรอุดม · วิทยา พรหมประสิทธิ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← [deka.supremecourt.or.th](https://www.thaideka.online/deka/4637/2567) · <https://www.thaideka.online/deka/4637/2567>